

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СПОРТУ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА ТЕОРІЇ ОЛІМПІЙСЬКОГО СПОРТУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою

(протокол №16 від 29.08.2018)

Голова Науково-методичної ради

_____ М. В. Дутчак

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

спеціальність: 017 Фізична культура і спорт

код дисципліни в освітньо-науковій програмі: ОЗ. 5

мова навчання: українська

Київ - 2018

РОЗРОБНИКИ:

Платонов Володимир Миколайович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри історії та теорії олімпійського спорту, vladimir@platonov.org.ua

Павленко Юрій Олексійович, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри історії та теорії олімпійського спорту, uapavl@gmail.com

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою історії та теорії олімпійського спорту
(засідання кафедри протокол № 20 від 20 серпня 2018 р.)

Завідувач кафедри _____ д. п. н., професор М. М. Булатова

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ О. В. Борисова

Начальник навчально-методичного відділу

_____ С. О. Герасименко

Начальник відділу забезпечення якості вищої освіти

_____ О. І. Рудешко

Завідувач відділу докторантури та аспірантури

_____ Л. В. Денисова

Анотація навчальної дисципліни

Методологія сучасних наукових досліджень

Категорія дисципліни: обов'язкова.

Семестр: 1.

Обсяг дисципліни: загальна кількість годин – 90; кількість кредитів ЄКТС – 3.

Результати навчання:

знати: паспорт обраної наукової спеціальності; сучасні вимоги до дисертаційних робіт та здобувачів наукових ступенів; структурні елементи методології наукового дослідження; основні етапи наукового дослідження; сучасну класифікацію методів дослідження; інноваційні способи пошуку та опрацювання інформаційних джерел; технологію проведення наукового дослідження у відповідності до світових стандартів; правила оформлення і представлення результатів дисертаційного дослідження;

вміти: аналізувати стан проблеми і шляхи її вирішення; визначати напрями дисертаційної роботи; формувати програму досліджень; формулювати мету та задачі досліджень; висувати гіпотезу; обґрунтовувати методи дослідження; збирати необхідний фактологічний, статистичний та інший емпіричний матеріал; аналізувати і узагальнювати інформацію; пояснювати факти, обґрунтовувати тенденції і закономірності; виділяти кореляційні і причинно-наслідкові зв'язки; формулювати практичні рекомендації та висновки; оформляти результати дослідження у вигляді звіту, статті, дисертаційної роботи; виступати з науковими доповідями; вести наукові диспути;

володіти: навичками аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, абстрактного мислення, генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, проектування і здійснення комплексного дослідження на основі системного наукового світогляду з використанням основних універсальних методологічних принципів та знань; узагальнення та апробації результатів дослідження;

здатен продемонструвати: дослідницькі компетентності при вирішенні наукових та практичних проблем спорту, фізичного виховання та оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних верств населення, а також для досягнення передбачених результатів навчання.

Необхідні обов'язкові попередні та супутні дисципліни (пререквізити і кореквізити): актуальні проблеми у сучасній фізичній культурі і спорті; філософія та методологія науки.

Зміст дисципліни: організація науково-дослідної діяльності, планування наукового дослідження, технологія процесу теоретичного дослідження, технологія процесу емпіричного дослідження, написання та оформлення публікацій та дисертації, апробація результатів дисертаційного дослідження.

Види навчальних занять: лекційне, практичне.

Форми навчання: денна, заочна.

Методи навчання: пояснювально-демонстраційний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного викладання, комунікативний з елементами рольової та ділової гри, метод навчальних проектів.

Методи контролю: усний (виступи на практичних заняттях, круглих столах, індивідуальні презентації, групове обговорення, усний захист проектів), письмовий (проектні завдання, наукові реферати), поточний, модульний та семестровий тестовий контроль.

Форми підсумкового контролю: залік (семестр 1).

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання та вправи для аудиторної та самостійної роботи, перелік тем для обговорення, перелік тем наукових рефератів, комплекти тестових завдань для поточного, модульного та підсумкового контролів.

Мова навчання: українська.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності	
ЗК1	здатність до аналізу та оцінки сучасних наукових досягнень, абстрактного мислення, генерування нових знань при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.
ЗК2	здатність проектувати і здійснювати комплексні дослідження на основі системного наукового світогляду з використанням основних універсальних методологічних принципів та знань в області історії і філософії науки
Фахові компетентності спеціальності	
ФК1	здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, що створюють нові знання в області теорії і методики спорту, спортивного тренування, і можуть бути опублікованими у провідних наукових виданнях з фізичної культури і спорту та суміжних галузей
ФК2	формулювати гіпотези наукового дослідження, розробляти доказову базу, визначати закономірності, притаманні сфері фізичної культури і спорту
ФК4	здатність проводити науковий аналіз результатів досліджень і використовувати їх у практичній діяльності
ФК5	здатність брати участь у наукових дискусіях щодо отриманих результатів досліджень і їх практичної значущості для сфери фізичної культури і спорту
ФК7	здатність застосовувати знання фундаментальних основ сучасних досліджень, проблем і тенденцій розвитку спорту, фізичного виховання та оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних верств населення у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають у сфері фізичної культури і спорту в Україні та інших країнах світу

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна,	12	0	18	0	60	90
Заочна	6	0	4	0	80	90

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
		лекції	практ.	сем.	інд.		сам. р.	лекції	практ.	сем.	інд.	сам. р.
Тема 1. Організація науково-дослідної діяльності	13	2	2			9	13	2				11
Тема 2. Планування наукового дослідження	19	2	4			13	19		2			17
Тема 3. Технологія процесу теоретичного дослідження	13	2	4			7	13	2				11
Тема 4. Технологія процесу емпіричного дослідження	13	2	4			7	13	2				11
Тема 5. Написання та оформлення публікацій та дисертації	13	2	2			9	13					13
Тема 6. Апробація результатів дисертаційного дослідження	19	2	2			15	19		2			17
Усього годин:	90	12	18			60	90	6	4			80

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Організація науково-дослідної діяльності

Наука як соціальний інститут. Специфіка науково-дослідної діяльності. Наукове знання: критерії, класифікація, форми організації. Індивідуальна та колективна наукова діяльність. Наукове мислення. Технологія наукової творчості.

Тема 2. Планування наукового дослідження

Загальна структура процесу проведення наукового дослідження. Проектування науково-дослідної роботи. Виявлення протиріч у попередніх

теоріях або в практичній діяльності. Формування проблеми. Вибір теми наукового дослідження. Визначення об'єкту і предмету наукового дослідження. З'ясування мети дослідження. Вибір критеріїв оцінки вірогідності результатів дослідження. Побудова гіпотези. Визначення завдань дослідження. Створення програми (методики) дослідження. Технологічна підготовка до проведення дослідження.

Тема 3. Технологія процесу теоретичного дослідження

Наукова інформація та її характеристика. Друковані джерела інформації. Інтернет-простір та інтернет-ресурси науки. Міжнародні наукометричні бази. Методи теоретичного рівня пізнання. Аналіз та обробка первинної інформації. Інтерпретація наукових даних. Наукове доведення і аргументація. Узагальнення і теоретизування.

Тема 4. Технологія процесу емпіричного дослідження

Емпірична база дослідження. Етапи емпіричного дослідження. Методи емпіричних досліджень. Основи методики проведення спостереження. Основи методики проведення експерименту. Процес переходу від емпіричної бази дослідження до наукового факту.

Тема 5. Написання та оформлення публікацій та дисертації

Види публікацій результатів наукових досліджень. Фахові видання. Видання, включені до міжнародних наукометричних баз. Правила оформлення публікацій. Порядок викладення матеріалу дисертації. Вимоги до структурних елементів дисертаційної роботи. Правила оформлення дисертаційної роботи та автореферату.

Тема 6. Апробація результатів дисертації

Підготовка доповідей виступу на наукових заходах та захисті дисертації. Мультимедійна та інші форми презентація результатів дослідження. Ораторська майстерність. Стилiстичні особливості доповіді. Відповіді на запитання та зауваження. Підготовка дисертаційного дослідження до захисту. Процедура захисту дисертаційного дослідження.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Організація науково-дослідної діяльності.	1. Потенціал, проблеми і тенденції розвитку науки у сфері фізичної культури і спорту	2	-
Тема 2. Планування наукового дослідження.	2. Проектування наукового дослідження.	2	2

	3. Формування плану НДР.	2	-
Тема 3. Технологія процесу теоретичного дослідження.	4. Розвиток наукової комунікації в умовах глобалізації.	2	-
	5. Обґрунтування теоретичних методів дослідження.	2	-
Тема 4. Технологія процесу емпіричного дослідження.	6. Розвиток емпіричних методів пізнання, як основа методологічного прогресу.	2	-
	7. Обґрунтування емпіричних методів дослідження.	2	-
Тема 5. Написання та оформлення публікацій та дисертації.	8. Соціально-психологічні аспекти плагіату в науці сфері фізичної культури і спорту.	2	-
Тема 6. Апробація результатів дисертаційного дослідження.	9. Презентація результатів наукових досліджень.	2	2
Всього годин:		18	4

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Організація науково-дослідної діяльності.	1. Підготовка картотеки літературних джерел з короткою анотацією з організації науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту.	7	11
	2. Підготовка до практичного заняття з теми 1.	2	-
Тема 2. Планування наукового дослідження.	3. Підготовка обґрунтування теми дисертаційної роботи.	9	15
	4. Підготовка до практичного заняття з теми 2.	2	2
	5. Підготовка до практичного заняття з теми 3.	2	-
Тема 3. Технологія процесу теоретичного дослідження.	6. Обґрунтування теоретичних методів дослідження за обраною темою.	3	11
	7. Підготовка до практичного заняття з теми 4.	2	-
	8. Підготовка до практичного заняття з теми 5.	2	-
Тема 4. Технологія процесу емпіричного дослідження.	9. Обґрунтування емпіричних методів дослідження за обраною темою.	3	11
	10. Підготовка до практичного заняття з теми 6.	2	-
	11. Підготовка до практичного заняття з теми 7.	2	-
Тема 5. Написання та	12. Анутовання інформаційних джерел	7	13

оформлення публікацій та дисертації.	стосовно вимог до написання та оформлення публікацій та дисертації.		
	13. Підготовка до практичного заняття з теми 8.	2	-
Тема 6. Апробація результатів дисертаційного дослідження.	14. Підготовка доповіді та презентації з обґрунтування теми дисертаційного дослідження	13	15
	15. Підготовка до практичного заняття з теми 9.	2	2
Всього годин:		60	80

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-наукової програми «Фізична культура і спорт» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Шифр	Програмні результати навчання
ПР1	демонструвати знання та розуміння поглибленого рівня у вирішенні наукових проблем у сфері фізичної культури і спорту шляхом застосування комплексу сучасних методик та методів досліджень. Обсяг знань повинен бути достатнім для проведення самостійних наукових досліджень на рівні останніх світових досягнень
ПР2	демонструвати володіння загальнонауковими концепціями в області теорії і методики спорту, спортивного тренування, фізичного виховання та оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних верств населення
ПР4	демонструвати здатність до аналізу, співставлення, порівняння перспективних напрямів розвитку системи спорту, розв'язання актуальних завдань сфери фізичної культури і спорту у контексті сьогодення.
ПР7	вміти на теоретичному рівні генерувати ідеї, гіпотези наукового дослідження, розробляти доказову базу, визначати закономірності, притаманні сфері фізичної культури і спорту
ПР10	застосовувати знання та результати, отримані в ході експериментальних досліджень і практичної діяльності, для систематизації, узагальнення та пояснення

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується із заліку з урахуванням результатів поточного контролю.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене

здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати аспірант за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Потенціал, проблеми і тенденції розвитку науки у сфері фізичної культури і спорту	Експрес-контроль. Картотека літературних джерел з короткою анотацією з організації науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту.	10
2. Проектування наукового дослідження.	Експрес-контроль. Обґрунтування теми дисертаційної роботи.	20
3. Формування плану НДР	Експрес-контроль. Обґрунтування плану написання дисертаційної роботи.	10
4. Розвиток наукової комунікації в умовах глобалізації.	Експрес-контроль. Список друкованих та електронних баз даних. Наукометричні бази даних.	10
5. Обґрунтування теоретичних методів дослідження.	Обґрунтування теоретичних методів дослідження за обраною темою дисертаційної роботи.	10
6. Розвиток емпіричних методів пізнання, як основа методологічного прогресу.	Експрес-контроль. Класифікація емпіричних методів дослідження, їх переваги та недоліки.	10
7. Обґрунтування теоретичних методів дослідження.	Обґрунтування теоретичних методів дослідження за обраною темою дисертаційної роботи.	10
8. Соціально-психологічні аспекти плагіату в науці сфері фізичної культури і спорту.	Експрес-контроль. Міні-кейси стосовно вимог до написання та оформлення публікацій та дисертації.	10
9. Презентація результатів наукових досліджень.	Експрес-контроль. Доповіді та презентації стосовно захисту теми дисертаційної роботи.	20
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, залік не отримує, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Основи науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти за ступенями магістра та доктора філософії (спеціальність: 017 Фізична культура і спорт) : навчальний посібник / В. М. Костюкевич, О. А. Шинкарук, В. І. Воронова, О. В. Борисова; за заг. ред. В. М. Костюкевича, О. А. Шинкарук. – К. : КНТ, 2017. – 634 с.

Додаткова література:

1. Сергієнко Л.П. Технології наукових досліджень у фізичній культурі: підручник для студентів вищих навчальних закладів: у 2 кн. Кн. 1 / Л.П. Сергієнко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. – 496 с.
2. Сергієнко Л.П. Технології наукових досліджень у фізичній культурі: підручник для студентів вищих навчальних закладів: у 2 кн. Кн. 2 / Л.П. Сергієнко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2015. – 900 с.
3. Шиян Б. М. Теорія і методика наукових педагогічних досліджень у фізичному вихованні та спорті: Навч. посіб. / Б.М. Шиян, О.М. Вацеба. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2008. – 276 с.

Електронні ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.
2. EBSCO Information Services [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.ebsco.com>.
3. Index Copernicus [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.indexcopernicus.com>.